

Sijoittajansuojaa aakkossopasta – PRIIP ja MiFID

25.1.2018 • BLOGI • Jarmo Parkkonen

Kirjoittaja Jarmo Parkkonen työskentelee Finanssivalvonnassa Markkina- ja menettelytapavalvonnan osastopäällikkönä.

Vuoden alussa tuli voimaan kaksi sijoituspalveluihin huomattavasti vaikuttavaa eurooppalaista sääntelymuutosta: PRIIP-asetus ja MiFID2-sääntely. Niiden alkuperä on finanssikriisin yhteydessä havaituissa sijoittajansuojan merkittävissä puutteissa.

PRIIP-asetus sääntelee avaintietoasiakirjoja (KID) ja näiden kielivaatimuksia silloin, kun paketoituja sijoitustuotteita myydään yksityissijoittajille Euroopassa. Paketoituja sijoitustuotteita ovat tuotteet, joissa on yhdistetty useampi sijoituskomponentti. Tällaisia ovat mm. rahastot, vakuutusmuotoiset sijoitustuotteet sekä strukturoidut tuotteet. Avaintietoasiakirja on puolestaan kolmen sivun mittainen selostus paketoitujen sijoitustuotteen sijoittajalle tärkeimmistä asioista. Siinä kuvataan itse tuote, sen riskit, kulut ja tuotto-odotukset. Kielivaatimuksen pääsääntönä on, että avaintietoasiakirjan on oltava sijoittajan kotivaltion kielellä. Sijoittajan kannalta tavoite on siis hyvä: sijoitustuotteiden keskeisin informaatio ymmärrettävästi sijoittajan omalla äidinkielellä.

Toinen vuoden alussa voimaan tullut EU-tasoinen ja hyvin laaja sääntelykokonaisuus, MiFID2, koskee sijoituspalveluiden tarjoamista ja kaupankäyntiä markkinoilla. Tämä sääntelypaketti parantaa sijoittajansuojaa usealla eri tavalla.

Sijoituspalveluiden tarjoajilla – eli pankeilla ja sijoituspalveluyrityksillä – tulee jatkossa olla esimerkiksi menettely tuotteiden hallintaan. Palvelun tarjoajan pitää miettiä kullekin tuotteen asiakasryhmä eikä tuotetta saa tarjota kyseisen ryhmän ulkopuolelle. Tuotehallinnalla pyritään turvaamaan se, että tarjottava tuote sopii ajatellulle asiakasryhmälle esimerkiksi riskitasonsa tai monimutkaisuutensa puolesta. Myös sijoitusneuvonnassa ja omaisuudenhoidossa edellytettävän soveltuvuusarvioinnin vaatimukset tiukkenevat. Soveltuvuusarvioinnissa käydään läpi kunkin asiakkaan osaaminen, kokemus, riskinkantokyky ja sijoitustavoitteet. Soveltuvuusarvioinnilla pyritään turvaamaan se, että kullekin asiakkaalle myydään vain hänelle sopivia sijoitustuotteita. Lisävaatimuksia tulee myös tietojen antamiseen tuotteista.

Sijoitustuotteiden myyjille asetetaan rajoituksia palkkioiden vastaanottamiseen tuotteiden valmistajilta. Tuotteiden myyntitilanteessa asiakkaan edun tulee olla määrävä tekijä. Lisäksi asetetaan sijoitustuotteiden myyjien osaamista ja kokemusta koskevia vaatimuksia. Sijoitustuotteiden myyjän pitää palvella asiakastaan osaavasti.

Hyviä uudistuksia siis. Sitten tulee kuitenkin se MUTTA... Aina kun tulee uutta sääntelyä, tulee myös tulkintakysymyksiä ja yksittäisiä tilanteita, joihin uusi sääntely ei sovi ainakaan kiuttomasti. Lisäksi alkuvaiheessa eri toimijat voivat tulkita samoja asioita eri tavoin tai käytännöt olla erilaisia eri maissa. Näin tapahtuu myös näiden kahden sääntelypaketin osalta.

Ensimmäinen kysymys tuli eteen heti vuoden alussa. Joidenkin paketoitujen sijoitustuotteiden tarjontaa rajoitettiin useissa Euroopan maissa, kun tuotteista ei ollut avaintietoasiakirjoja tai avaintietoasiakirjoja ei ollut käännettyinä kansallisille kielille. Tarjoamisen rajoittaminen luonnollisesti harmitti niitä henkilöitä, jotka olivat tottuneet käymään kauppaa kyseisillä tuotteilla. Kielikysymyksen osalta Fiva on juuri antanut linjauksen, joka mahdollistaa englanninkielisen avaintietoasiakirjan käyttämisen tietyissä tilanteissa. Kielikysymyksellä ei kuitenkaan ole merkitystä, jos tuotteen valmistaja ei ole tehnyt tuotteesta avaintietoasiakirjaa lainkaan.

Fiva kartoittaa myös muita kysymyksiä toimijoiden kanssa ja antaa niistä sitten tarkentavia

tulkintoja epäselvyyksien vähentämiseksi. Kuitenkin, koska kyseessä on EU-sääntely, tarvitaan usein myös EU-tasoisia tulkintoja. Näitä tekee Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA). Tällöin on mahdollista, että Fivan kenties aikaisemmin antama tulkinta tai linjaus on ristiriidassa EU-tulkinnan kanssa ja Fiva joutuu luopumaan omasta kannastaan.

Vaikka uuden sääntelyn osalta on vielä paljon tehtävää ennen kuin uudet säännöt ovat arkikäytössä sujuvasti ja yhtenäisesti, niin sijoittajan- ja asiakkaansuoja tulee paranemaan.

25.1.2018